

Påven Gregorius (XI) tillskriver biskoparna i Strängnäs och Reval samt abboten i Padis (cisterciens-) kloster i Revels stift och meddelar att han genom klagomål från biskopen i Åbo fått veta att såväl kyrkliga personer som världsliga av olika dignitet lagt beslag på borgar, byar, jordlotter, hus, egendom, inkomster och avkastning samt annan rörlig och fast egendom, såväl andlig som världslig, som tillhör biskopen och biskopsbordet i Åbo, eller varit medhjälpare till att så skett. På begäran av biskopen befäller påven brevmottagarna att se till att den klagande inte ansätts på detta sätt och genom kyrklig bestraffning tillrättvisa ovannämnda förbrytare, även med hjälp av den världsliga makten, om så skulle bli nödvändigt. Detta ska inte hindras av påven Bonifatius VIII:s bestämmelse om att ingen kan kallas till domstol utanför sin stad och sitt stift etc. eller av andra bestämmelser utfärdade av tidigare påvar. Brevet ska äga giltighet i tio år.

Avskrifter: [A] i Registrum ecclesie Aboensis, hs A 10, fol. 48r–49r, Sv. Riksarkivet; [B] i Skoklosters Codex Aboensis, E 8689, fol. 12v–13v (Skoklostersamlingen), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 10984.

Faksimil: Codices medii aevi Finlandiae, vol. I, ed. J. Jaakkola (1952), s. 133–135; Codices medii aevi Finlandiae, vol. II, ed. J. Jaakkola (1952), s. 26–28.

Tryckt: REA nr 236.

Regest: FMU nr 859.

Jämför föregående bulla DS nr 9463 till samma adressater och med liknande innehåll.

^aGregorius episcopus seruus seruorum^a Dej venerabilibus fratribus Strenginensi et Reualiensis episcopis ac^b abbati monasterij in Padhos¹ Reualiensis dyocesis salutem et apostolicam benedictionem^c. Ad hoc nos Deus pretulit in familiam domus sue, vt opportuna singulis prouisionis auxili[^a]^d fidelis seruitutis iniuncte [*prudencia*]^e pro tempore dispensantes eorum presertim necessitatibus intendamus, occurramus dispendiis ipsosque ab oppressionibus releuemus, qui assumpti in partem sollicitudinis pocioris^f sunt dignitatis titulo insignitj. Sane venerabilis fratris nostri episcopi Aboensis conquestione percepimus, quod nonnullj archiepiscopi, episcopi aliiq^g ecclesiarum prelatj et clerici ac ecclesiastice persone, tam religiose quam seculares, necnon duces, marchiones, comites, barones, milites, nobiles^h et laici, communia ciuitatum, vniuersitat[^e]ⁱ opidorum, castrorum, terrarum, villarum et aliorum locorum^j et alie ^ksingulares persone^k ciuitatum et dyocesium et aliarum parcium diuersarum occuparunt et occupari fecerunt^l castra, villas et alia loca, terras, domos, possessiones, iura et iurisdictiones^m necnon fructus, census, redditus et prouentus et nonnulla alia bona mobilia et immobilia spiritualiaⁿ et temporalia ad dictum episcopum et mensam suam episcopalem spectancia, et ea detinent indebite occupata sev ea detinentibus prestant auxilium, consilium et fauorem, nonnullj eciam ciuitatum ac dyocesium ac parcium^o predictarum, ²qui nomen Dominj ^pin vacuum^p recipere^q·² non formidant, ^reidem episcopo^r super predictis castris, villis et locis aliis, terris, domibus, possessionibus · iuribus et iurisdictionibus, fructibus, censibus · redditibus et prouentibus eorundem et quibuscumque aliis bonis, mobilibus et immobilibus, spiritualibus et temporalibus, ad eosdem episcopum et mensam spectantibus multiples molestias ac iniurias inferunt et jacturas. Quare^s dictus episcopus^t nobis humiliter supplicauit, vt, cum eidem valde reddatur difficile pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, prouidere ipsi super hoc paterna diligencia curaremus. Nos igitur aduersus occupatores, detentores, presumptores, molestatores et iniuriatores huiusmodi illo volentes eidem episcopo remedio subuenire, per quod ipsorum compescatur^u temeritas et aliis aditus committendi similia precludatur, discrecionj vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos uel duo aut vnus vestrum per vos uel^v alium sev alios, eciam si sint extra loca, in quibus deputati estis conseruatores et iudices, prefato episcopo efficacis defensionis presidio^x assistentes non permittatis eundem super hiis et quibuslibet aliis bonis et iuribus ad eundem episcopum spectantibus ab eisdem vel^y quibusuis aliis indebite molestari

uel ej grauamina sev dampna uel iniurias irrogari, facturi dicto episcopo, cum ab eo uel procuratoribus suis uel eorum aliquo fueritis requisiti de predictis et aliis personis quibuslibet super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, terrarum et aliorum locorum, iurium^z et iurisdictionum et bonorum mobilium et immobilium, redituum quoque et prouentuum et aliorum quorumcumque bonorum necnon de quibuslibet molestiis, iniuriis atque dampnis presentibus et futuris in illis, uidelicet que iudicalem requirunt indaginem summarie et de plano sine strepitu et figura iudicij, in aliis vero, prout qualitas eorum exigerit^{aa}, iusticie complementum · occupatores sev detentores, molestatores sev presumptores et iniuriatores huiusmodi necnon contradictores quoslibet et rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis uel condicionis extiterint, quandocumque et quocienscumque expedierit auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam appellacione^{ab} postposita compescendo iuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus tam felicis recordacionis^{ac} Bonifacii pape viij predecessoris nostri, in quibus cauetur, ne quis extra suam ciuitatem et dyocesim, nisi in certis exceptis casibus et in illis vltra vnam dietam a fine sue dyocesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices et conseruatores a sede deputatj predicta extra ciuitatem et dyocesim, jn quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere siue alii seu^{ad} aliis vices suas committere aut aliquos vltra vnam dietam a fine dyocesis^{ae} eorundem trahere^{af} presumant, dummodo vltra duas dietas aliquis auctoritate^{ag} presencium non trahatur, seu quod de aliis quam de manifestis iniuriis et violenciis et aliis, que iudicalem indaginem exigunt, penis in eos, si secus egerint, et in id^{ah} procurantes adiectis conseruatores se nullatenus intromittant, quam aliis quibuscumque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus, tam de iudicibus delegatis et conseruatoribus quam personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis aut aliis editis, que uestre possent in hac parte iurisdictionj aut potestatj eiusdemque libero exercicio quomodolibet obuiare, seu si aliquibus commvniter uel diuisim a prefata sit sede indultum, quod excommvnicari, suspendj uel interdici sev extra uel vltra certa loca ad iudicium euocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi et eorum personis^{ai} et locis ordinibus et nominibus propriis mencionem et qualibet alia dicte sedis indulgentia^{aj} generalj uel specialj, cuiuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam uel totaliter non insertam nostre iurisdictionis explicacio in hac parte valeat quomodolibet impediri, et de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mencio specialis. Ceterum volumus et apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum eciam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans^{ak} nullo fuerit impedimento canonico prepeditus, quodque a data^{al} presencium sit vobis et vnicuique vestrum in premissis omnibus et eorum singulis ceptis et non ceptis presentibus et futuris perpetuata potestas et iuridicchio attributa, vt eo vigore eaque firmitate possitis in premissis omnibus et singulis ceptis et non ceptis presentibus et futuris et pro predictis procedere, ac si predicta omnia et singula coram uobis cepta fuissent et iuridicchio uestra et cuiuslibet uestrum in predictis omnibus et singulis per citationem uel modum alium perpetuata legitimum extitisset, constitutione predicta super conseruatoribus et alia qualibet in contrarium edita non obstante, presentibus post decem annos minime valituris. Datum Rome apud Sanctum Petrvm v^{am} kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno septimo.^{an}

Rubrik i *A* och *B*: Copia bulle Gregorij pape super alienacione castrorum, terrarum et villarum de^{ao} sub mensa episcopi Aboensis

^{a-a} Förkortat G E S S B. ^b Härefter överstruket prelati B. ^c Förkortat b B. ^d auxilio A, B; jfr dock t.ex. DS nr 2090, 5261 och 5386 efter liknande formulär. ^e Saknas A, B; jfr dock t.ex. DS nr 2090, 5261 och 5386 efter

liknande formulär. ^fpo cioris utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^gRättat från aliisque A. ^hno biles utan avstavningsstecken vid radskifte A. ⁱvniuersitats A. ^jlo corum utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^{k-k}persone singulares B. ^lHärefter överstruket fecerunt B. ^mHärefter överstruket iura et iurisdictiones B. ⁿspi ritualia utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^oHärefter överstruket pd B. ^{p-p}Hopskrivet A. ^qTillagt över överstruket recipere B. ^{r-r}episcopo eidem B. ^sHärefter överstruket dic B. ^tHärefter expungerat tam B. ^ucom pescatur utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^vaut B. ^xHärefter expungerat och överstruket aste B. ^yet B. ^ziuris B.

^{aa}Så A, felskrivning för exigeret eller exegerit; exige^t B. ^{ab}Tillagt över överstruket appe^{ta} B. ^{ac}recor dacionis utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^{ad}siue B. ^{ae}Härefter överstruket pre B. ^{af}tra here utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^{ag}Tillagt över överstruket ultra B. ^{ah}hiis B. ^{ai}per sonis utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^{aj}indul gencia utan avstavningsstecken vid radskifte A. ^{ak}Saknas B. ^{al}Rättat från överstruket dant B. ^{am}quinto B. ^{an}Härefter et cetera B. ^{ao}Så A, B, möjligen felskrivning.

¹ Se föregående brev DS nr 9463 not 1. ²⁻² För parallellställen här och i det följande, se notapparaten till föregående brev DS nr 9463 efter liknande formulär.